

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Сокол А.А.

студентка,

*Національний університет водного господарства
та природокористування*

МИСТЕЦТВО І ПОЛІТИКА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Нині існує дві сфери культури, які щільно пов'язують людей, а конкретно: мистецтво і політика. Це є повністю природнім, адже ці сфери не є від'ємними одна від одної, через національне життя та існування народу. Образотворчість повсякчас виконувало політичні функції. З одного аспекту, творчість по-різному репрезентувала владу, створюючи портрети політичних діячів, зображення відомих політичних подій, війн, героїв. З іншого, мистецтво звичайно виступало, як декором політичної влади, беручи участь у прикрасах меморіалів, проведеннях різноманітних політичних подій, тощо. За винятком того, мистецтво зображує глибинні відбивання політичних відносин, як: сприяння стабільності суспільства, його консолідації та єдності, а в період політичних змін зображено радикальні соціальні перебудови [1, с. 3].

Ще до 1960 років у мистецьких напрямках переважала самостійність та максимальне визволення від політики, але це все було на певний час існування. Це все почалося перетворюватися в сторону політики, де ніхто ніяк не міг повипливати. Вся ця фаза майстерності припадала на час постмодернізму. З того часу народ розцінює мистецтво не просто як вид особистого мистецтва, а мистецтво яке в руках політики [2, с. 8].

Дипломатія зараз безліч в чому оперує в тому ж середовищі, що і мистецтво. Результатом постає художня репрезентація, яка перестає фігурувати додатковим естетичним актом стосовно самої політики. Принаймні до теперішнього часу було цілком навпаки.

«Зараз ми живемо у суспільстві, у якому перший великий дипломат генерує багато картин та зображень, ніж будь-який художник», –

Б. Гройс [3]. Навряд чи якийсь сучасний живописець здатний зрівнятися з Беном Ладеном за масою виробленої художньої продукції, а також своєї присутності у засобах масової інформації та ступеня своєї медіа-спроможності. Питання у тому, що у розпорядженні перших перебувають усі апарати генерування сучасних медіальних знаків та іміджів. Ця публіка здатна, на відміну від художників, приводити у дію величезну машину як зображення, а й коментарів, психологічних пошуків, соціологічних аналізів, релігійних дискусій тощо. Художник перестав бути основним ефективним виробником візуального.

Одним з найважливіших граней мистецтва є справа діяльності мистецького твору в суспільстві. Мистецтво існує не так задля самого себе, як заради тієї користі, яку воно здатне принести людині та суспільству. Функції чи то задача мистецтва-це цілі, де мистецтво ставить перед собою, ті цінності, якими керується художник при створенні твору та які бере до уваги глядач, який сприймає цей твір. Якщо промовляти про завдання мистецтва цілком колективно, то можна сказати, що мистецтво покликане, сприяти вдосконаленню як людини, так і соціального життя та людської практики. Умовно всі функції мистецтва можна поділити на персональні та соціальні. Перші стосуються впливу мистецтва на індивіда. Другий впливу мистецтва на систему соціально-політичних відносин та соціально-політичних інститутів [4, с. 116].

Насолоду та розвагу можна віднести до особистісних функцій мистецтва, принаймні вони й певний соціально-політичний аспект. Не випадково на завершальному етапі історії Стародавнього Риму маси людей вимагали не тільки зерно, а й видовищ, тобто іншими слова задоволення. Імператор Нерон виступав зі співом перед великими аудиторіями, не так як, через своє непомірне славолюбство, скільки з наміром завоювати популярність у широких мас. Виховна, пізнавальна та багато інших функцій мистецтва поєднують індивідуальне із соціальним. Зокрема, вихованість у вигляді мистецтва необхідне як індивіду, а й суспільству, через те що таке виховання сприяє формуванню повноцінного громадянина. Ще одну функцію мистецтва, що особливо точно з'ясовується в сучасному суспільстві, і прямо говорить про зв'язок мистецтва з політикою, можна назвати

«функцією відмови» [5]. Зміст цієї функції у формуванні в індивіда критичного сприйняття цінностей наявного суспільства.

Соціальна царина, у якому перебувають і працюють люди, активно конструюється ними самими під час їх соціальної діяльності. Це відбувається переважно не усвідомлено для них. Ясно, що у конструюванні соціуму та політичних відносин не останню роль відіграє мистецтво. З іншого боку, громадянство за допомогою найрізноманітніших засобів виховує своїх членів, формує з них людей, пристосованих до життя у певному соціальному середовищі. Тут знову ж таки не обходиться без мистецтва [6].

У процесі соціалізації індивіда, включення їх у склад соціально-політичних зв'язків та відносин основна важливість відіграє плата, а саме вироблення та освоєння мистецтва. Рух процесу соціалізації є нічим іншим, як засвоєння людиною цінностей, визнаних його середовищем і тим суспільством, до якого він належить, і невідступне його дотримання цих цінностей у своїй практичній діяльності, і перш за все у взаємозв'язках з іншими людьми.

Майстерність, будучи за своєю природою соціальним явищем, є одним із необхідних засобів перетворення людини на повноцінного члена історично конкретного суспільства. Не заборонено сказати, не боячись перебільшення, що мистецтво є одним із найефективніших засобів процесу соціалізації людини, затвердження її до культури свого народу, до своєрідного розуміння навколишнього світу.

Безсумнівно, важливість мистецтва у твердженні керівного суспільного стилю буття-сукупності тих цінностей та норм, якими особа безперервно керується у своїй поведінці. Манера життя засвоюється головним чином не на основі роздумів, а в процесі наслідування інших, слідування традиції, в результаті майже невідчутного, але тим більше ефективного тиску того середовища, в якому діє індивід.

Однак, будь-яка, спільнота це не тільки стійкість, а й певний рух та ритм. Із цим пов'язане протиріччя соціальних функцій мистецтва. Воно підтримує існуючі: мораль, ідеологію, вірування, традиції, здоровий глузд, визнані зразки. Одночасно мистецтво сприяє розхитуванню та оновленню наявних соціальних відносин та інститутів. Своєрідна зацікавленість у питанні про співвідношення

мистецтва та політики представляє головний мотив ролі мистецтва у демократизації суспільства. Мистецтво є універсальним засобом заміни людей, зміцнення спількових відносин членів суспільства, що протистояють структурним їхнім відносинам. У цьому плані мистецтво є одним з важливих засобів зміцнення народовладдя. Угрупування художників-людей, які створюють твори мистецтва, є у відомому сенсі зразком або парадигмою відносин. З іншого боку, якраз мистецтво, якій вся публіка рівна, незалежно від свого багатства, соціального становища, особливих інтелектуальних здібностей тощо.

Мистецтво-один із засобів, які роблять із суспільства-організацію структурного та наскрізь пронизаного протиставленнями одних індивідів іншим і, відповідно громаду рівних. Але рівність, що дається мистецтвом, стосується лише окремих аспектів людського життя. Прозоро, мистецтво не тільки зрівнює людей, а й певною мірою структурує їхні стосунки, вносить у ці відносини елементи нерівності. Ті, хто тяжіє до сучасної музики, можуть зверхньо дивитися на тих, хто досі насолоджується нібито давно застарілими Бахом та Бетховеном. Любителю серйозної музики нерідко ріже слух легка естрадна музика. Прибічники реалізму у живопису можуть критично і гордовито відгукуватися про тих, хто віддає перевагу експресіонізму і тим більше абстракціонізму або кубізму.

Мистецтво є занадто складним соціальним явищем, щоб його перевага була однозначна. Схильність до мистецтва може не тільки нівелювати нерівність людей, і на власні очі демонструвати всі переваги їхньої рівності, а й розмежовувати людей за їхніми статусами та ролями, і тим самим у відомій мірою структурувати суспільство. Проте у мистецтві зміцнення відносин серед людей явно переважає над тією структуризацією їхніх відносин, що неминуче привносить мистецтво [7].

Через те, можна сказати, що співпраця мистецтва у демократизації суспільства стала особливо помітною у сучасну епоху. Художник-постмодерніст Енді Уорхол стверджував, що кожна особистість має право на 15 хвилин слави. Значна кількість акцій сучасного мистецтва, у яких залучені тисячі людей, далеких у своєму звичному житті від мистецтва, здаються реалізацією цього демократичного ідеалу. За останні десятиліття границя власної думки поступово стирається з

мистецтва. Громада все частіше віддає перевагу слідувати за натовпом, а не ухвалювати рішення самостійно. А з соціальним тиском, і зовсім відмовляються слухати своє власне я. Це все дійшло до того, що творчість як особлива матеріальна форма практики вдирається у політичну і соціальну сферу життя. Йому приписують незалежність рефлексії, спотворення та впливу, недосягну в жодній іншій практиці, а саме в політичній. Мистецтво виглядає найкращою формою політичної дії просто тому, що це політика без того, що в політиці є проблематичним. З огляду на те, ця тема, як і проблема нині є актуальною. Адже ти мусиш створити щось таке, що задовольнить політичні інтереси, і тоді ти будеш цінований художником. Чи створити шедевр який буде присвячений державі, і тоді ти знову станеш визнаним віртуозом.

Список використаних джерел:

1. Голомшток И. Тоталитарное искусство. – М.: Галарт, 1994. – 3 с.
2. Бычков В.В., Маньковская Н.Б., Иванов В.В. Триалог. Живая эстетика и современная философия искусства. – М.: Прогресс-Традиция, 2012. – 8 с.
3. Мистецтво, дизайн, політика. Гройс. URL: <https://gtmarket.ru/library/articles/664> (дата звернення: 10.03.2022).
4. Ивин А.А. Социальная философия. – М.: Юрайт, 2013. – 116 с.
5. Основні функції мистецтва. URL <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10742/> (дата звернення: 10.03.2022).
6. Мистецтво та політика. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/uorhol/index.php. (дата звернення: 16.03.2022).
7. Художні практики та напрямки XX–XXI сторіччя. URL: <https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=662916> (дата звернення: 10.03.2022).